

Delavska Pravica

Glasiło krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Zasedanje Delavskih zbornic v Belgradu

Težki socialni dnevi, ki jih dandanes preživlja delavstvo in nameščenstvo, so dali osrednjemu tajništvu Delavskih zbornic v Belgradu povod, da je sklicalo obširno anketo o tem vprašanju v Belgradu. Preteklo soboto in nedeljo so se zbrali v Belgradu zastopniki vseh delavskih zbornic, nekaterih strokovnih organizacij, zastopniki mestnih občin in ministrstev.

V petek je že imelo svojo sejo centralno tajništvo Del. zbornic. Kaj so razpravljali na seji, nam ni znano, ker so zastopani v centralnem tajništvu za ljubljansko zbornico samo marksisti in po sedanjih večinskih grupacijah tudi narodni socialisti. Komuniqueja pa seja ni izdala nobenega.

V soboto dopoldne ob 9 so se zbrali v dvorani belgrajske zbornice k anketi številni zastopniki. Navzočih je bilo nad 100 raznih zastopnikov. V zastopstvu ljubljanske Del. zbornice sta se ankete udeležila za JSZ tov. Srečko Zumer in Peter Lombardo. Zbornica je bila številno zastopana, prav tako tudi ljubljanska Borza dela po šefu g. Vončini in mestna občina po zastopniku g. Kosmu.

Poleg drugih so bili na anketi navzoči zastopnik ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, ministrstva gradbe, kmetijskega ministrstva in zastopnik ministrstva za šume in rude, dalje je bil zastopan SUZOR, ljubljanski OUZD po g. dr. Bohinjcu in še druge ustanove.

Anketo je otvoril centralni tajnik dr. Topalović in pozdravil vse navzoče, važnejše zastopnike pa imenoma. Nato se je spomnil strašne nesreče v Trepči in zahteval, da se ta žalostni dogodek temeljito preišče in krivice strogo kaznuje. Za tem je govoril o pomenu današnje ankete ter se zelo laslavsko izrazil o sedanjem finančnem ministru za vse ukrepe, ki jih je že izdal za ozdravitev gospodarskega življenja v državi. Nadalje je v govoru naprosil finančnega ministra, naj bi razpisal notranje posojilo v iznosu 2 do 3 milijonov dinarjev za izvedbo javnih del.

V predsedstvo ankete, kateri je načeloval Nedić iz Sarajeva, je bil kot podpredsednik izvoljen tudi g. Rudolf Juvan, zastopnik ljubljanskih narodnih socialistov. Po tem so prešli na dnevni red, na katerem so bili trije referati. Prvo poročilo je imel Bogdan Krekić iz Belgrada, in sicer o vprašanju stanja delavskih in nameščenskih plač ter zakona o minimalnih plačah. Drugi referat o nezaposlenosti in obliki pomoči nezaposlenim pri nas je imel Jovo Jakšić iz Sarajeva. Kot tretji poročevalec je nastopil Filip Uratnik, tajnik ljublj. Del. zbornice in poročal o vprašanju davčne obremenitve delavstva in nameščenstva.

Po dobro sestavljenih poročilih so se za proučevanje teh vprašanj izvolile posamezne komisije, ki naj izdelajo tozadevne resolucije. Po izvolitvi teh komisij, v katere sta prišla tudi naša zastopnika in sicer Srečko Zumer v komisijo za minimalne mezde in Peter Lombardo v komisijo za vprašanje brezposelnosti, je predsednik ankete zasedanje za ta dan zaključil. Ob 4 popoldne pa so pričele poslovati posamezne komisije, ki so izdelale obširne resolucije.

V nedeljo dopoldne ob 9 je predsednik otvoril javno debato o poročilih in predloženih resolucijah. Pohvalno je treba priznati, da so se ta dan udeležili zasedanja tudi zastopniki ministrstev, ki so bili že prejšnji dan navzoči, kar sicer ni običajno. Priglašenihi je bilo 20 govornikov, ki pa so se nekateri kasneje prostovoljno odpovedali, da anketa ne bi trpela na predolgovznosti.

Govori poročevalcev, kakor debata, so pokazali skoro neverjetno sliko današnjega delavskega položaja v državi. Kdor je to poslušal, ga je mo-

Volitve delavskih obratnih zaupnikov

Delavstvo uveljavlja svoje zakonite pravice

Izid volitev na Jesenicah in Javorniku

V petek, dne 18. januarja so se vršile volitve delavskih obratnih zaupnikov na Jesenicah in Javorniku. Udeležba pri volitvah je pokazala, da se delavstvo v polni meri zaveda važnosti in nalog obratnih zaupnikov. Udeležba pri volitvah je znašala na obeh voliščih nad 97% volivnih upravičencev. Na volišču za obrate na Savi je bilo 1380 volivnih upravičencev, od teh oddanih glasov 1548. Za Savez metalških radnika je bilo oddanih 770 glasov, za Strokovno skupino kovinarjev JSZ 341 in Narodno strokovno zvezo 228. Neveljavnih glasov je bilo 9. Na podlagi tega je dobila lista SMRJ 9 zaupnikov, skupina kovinarjev JSZ Jesenice 4 zaupnike, Narodna strokovna zveza 3 zaupnike. Napram izidu volitev v letu 1934 je lista SMRJ nazadovala za 78 glasov in dva zaupnika, lista skupine kovinarjev JSZ je porastla za 83 gla-

sov in 1 zaupnika. Narodna strokovna zveza pa za 64 glasov in 1 zaupnika.

Za obrate na Javorniku je bil izid naslednji: volivnih upravičencev je bilo 681. Od teh jih je volilo 660. Posamezne liste so dobile: Savez metalških radnika Jugoslavije 390, skupina kovinarjev JSZ Javornik 154, Narodna strokovna zveza 96 glasov. Neveljavnih je bilo 18 glasov. Na podlagi tega rezultata je dobila lista SMRJ 7 zaupnikov, skupina kovinarjev JSZ Javornik 3 zaupnike, Narodna strokovna zveza 1 zaupnika. Tudi tu je naša skupina porastla za enega zaupnika.

Maribor. Pri volitvah delavskih obratnih zaupnikov v mestnem avtobusnem podjetju je dobila naša lista dva zaupnika in enega NSZ, socialisti pa nobenega.

Volitve obratnih zaupnikov v Kranju in Litiji

Kranj, 21. januarja 1935.

Volitve obratnih zaupnikov bodo v kranjskih tovarnah: v Jugobruni v soboto, dne 26. januarja od 12 do 16, v Tekstelindusu v soboto, dne 26. januarja od 15 do 18 popoldne. V nedeljo, dne 27. januarja v tovarni Jugočeski od 8 do 12 dopoldne. Volitve bodo tajne. Volilo se bo po listkih, in sicer bo imela Jugoslovanska strokovna zveza bele listke. Delavci volijo na ta način, da denejo v kuverto samo beli listek, ostala dva pa zavržejo. Kuverto oddajo zapečateni volivnemu odboru.

Delavstvo v tovarni Jugočeski pozivamo, da se kljub neprikladnemu času volitev udeleži. Te volitve so zelo važne za izboljšanje delavskega položaja, katerega do danes vsi dosedanji zaupniki niso prav nič izboljšali. V bodoče mora biti drugače: delavski zaupniki morajo biti res požrtvovalni in nesebični ljudje, ki bodo znali vedno zastopati delavstvo ne glede na lastno korist. Jugoslovanska strokovna zveza je izbrala med delav-

stvom najboljše. Zato naj v nedeljo, 27. januarja pride vse delavstvo iz tovarne Jugočeske izročiti skrb za svoje pravice možem, ki so vredni njegovega zaupanja.

Delavstvo, pokaži, da hočeš imeti res dobre, vredne, požrtvovalne, nesebične obratne zaupnike. Strokovna skupina delavstva in nameščenstva JSZ v Kranju.

Litija. — V četrtek, dne 31. januarja se bodo vršile pri nas volitve obratnih zaupnikov. Krščanski socialisti na plan! Agitirajte pri svojih tovariših, za čim častnejšo zmago naše kandidatne liste, katere nosilec je tov. Berčon Franc.

Tovariši, tovarišice! Naša glasovnica je bele barve. Vsak naj pusti belo glasovnico celo, jo vloži v kuverto, katero zalepi in odda volivnemu odboru. Ostali dve glasovnici to je rdečo in plavo naj pretrga na dvoje in vrže proč. Ne dajte se begati od nikogar. Na dan! Pokažimo, da smo tu, da delamo in se razvijamo!

Težka nesreča v rudniku Balkan

V ponedeljek, dne 21. januarja se je okrog 8 zjutraj zgodila strašna nesreča v rudniku Srbski Balkan blizu Zaječara. V rovu je eksplodiral plin in zasul večje število rudarjev. V rovu se je ob priliki nesreče nahajalo 24 delavcev, kateri so po vsej verjetnosti postali žrtev te katastrofe. 11 smrtnih žrtev in 7 ranjenih so že potegnili iz rovov.

Ta nesreča je ponoven opomin in dokaz, da pri naših rudnikih varnostne naprave niso v redu. Zato se naj napovedane revizije rudarskih koncesij, kakor tudi obratnih naprav, ki jih je napovedalo ministrstvo za šume in rude čimprej in to temeljito izvrše. Poleg slabih plač in priganjaškega sistema, je rudar še v vedni nevarnosti za svoje življenje. Takih razmer mora biti enkrat konec.

ralo presuniti v dno duše in močno zaskrbeti kam plovemo. To, kar delajo dandanes gospodarski krogi z delavstvom, je že skoraj neverjetno in strašen vprašaj, kakšen bo zaključek te razvojne dobe kapitalističnega gospodarskega družabnega reda. Ni nam mogoče podrobneje poročati o govori posameznih debaterjev, vendar bomo sčasoma morda lahko nanizali posamezne slike delavskega življenja in borbe. Koliko je v teh vrstah siromaštva, trpljenja in tudi neverjetnega potrpljenja. Naj navedemo samo vzklik delegata iz naših južnih krajev, ki je rekel: Delavec ne sme biti več končna žrtev železniških lokomotiv, pod katerimi iščejo obupanci konec svojemu težkemu življenju!

Zastopniki posameznih ministrstev so pač lahko naslednji dan točno poročali svojim gg. ministrom o vsem, kar so slišali in tudi to je že nekaj.

Podrobneje o sprejetih resolucijah bomo spregovorili prihodnjič. Le te je poslalo centralno tajništvo na vsa merodajna mesta.

Pohvalno se moramo izraziti o stvarnem poteku ankete, in vsi govorniki, razen par malenkostnih izjem, ki so govorili tako rekoč bolj skozi okno kot pa navzočim, so upoštevali važnost, in vrednost ankete cenili s prave strani.

Viničarski vestnik

Borimo se — in to z uspehom.

Naša borba prihaja v javnost najizrazitejša potom razprav na viničarskih komisijah. Tu se jasno vidi neizprosno stališče strokovne organizacije pred vsakomur, je črn, bel, ali največji gospod, ki si nikdar najmanj misliti ni mogel, da bi viničarji potom svoje strok. organizacije uveljavili svoje pravice. Zakonitost in red, pravico tudi viničarju; to je naša parola.

Zadnji čas smo imeli zopet celo serijo takih viničarskih obravnjav, kjer smo doživeli za naše tovariše marsikaj važnega. V Mariboru, občina Kosaški, je viničar tov. Obran Ivan posekal nekaj drobnih bukev za drva, katere je imel pojojene, ni jih pa od gospodarja dobil. Takoj se je znašel zato pred viničarsko komisijo. Gospodar je zahteval, da zapusti iz teh vzrokov službo v teku osem dni. Ker vsled kratkega časa ni mogel obvestiti o tem načelstva »Strokovne zveze viničarjev v Ljutomeru« ter zaprositi od tam zastopnika, se je zatekel k social-demokratom. Sodrug Ulbl Ivan ga je pri komisiji zagovarjal, toda tako, da mu je dejal naj pade na kolena pred svojega gospodarja (najbrž zato, ker mu ni dal pogojenih drv) in prosí odpuščanja!!! Viničar tega ni hotel storiti, komisija ga je obsodila. Štirinajst dni nato je bila o tem ponovna razprava, viničarja je zastopal tov. Kosič Janez, ki je zanikal krivdo viničarja radi obdolžene tatvine, kakor tudi rzsodbo vin. komisije, da bi se viničar odpustil iz službe.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Tu je bila tudi važna razprava. Viničar tov. Kraus Matija je obtožil vi-

nogradnika, banskega svetnika Zadravca iz Središča ob Dravi, da mu ta dolguje 1200 Din nagrade in dne pri popravilu viničarije. Pri razpravi, kateri je predsedoval županov namestnik g. Anton Golenko so bili navzoči: za viničarja zastopnik tov. Rozman Peter, gg. Zadravec s svojo soprogo, Curin Stanko, njegov ekonom in Robič, trgovec in vinogradnik, kot zastopnik vinogradnika. Takoj se je vnela ostra debata, ker je Zadravec trdil, da zato komisija o tem ne more razpravljati, ker viničar nima s seboj pismene pogodbe. Viničarjev zastopnik pa je te trditve, na podlagi »Uredbe o viničarskem redu« zavračal, utemeljujoč, da nagrada v pogodbo sploh ne spada in da komisija lahko o tem razpravlja. Pri glasovanju je predlog Zadravca propadel, komisija je nato vse njegove protizastevke zavrnila in rzsodila, da se ima viničarju plačati nagrade 1200 Din. Razprava je trajala dve uri; ko se je komisija razšla, so »kajzovčari« stezali vrtove od napete radovednosti, kdo neki je zmagal. — Viničar! In prav od srca so mu ta uspeh privoščili.

Limbuš. Na Svečnico ob 2 popoldne se bo vršil redni občni zbor naše skupine v gostilni Kučera v Limbušu. Posebnih vabil ne bomo pošiljali in naj to velja vsem članom kot povabilo. Vsi na zbor. Pride tudi zastopnik zveze iz Ljutomera.

Maribor. V nedeljo, 3. februarja ob pol 9 se bo vršil redni članski sestanek v Mariboru (Delavska zbornica, soba z dvorišča, pritličje). Pridite in pripeljite s seboj vse, v svojem kraju neorganizirane. Poravnajte pri tej priliki članarino in posmrtnino. Vabil za ta sestanek ne bomo pošiljali.

Kovinarji

Javornik. Občni zbor v nedeljo, dne 13. t. m. je izpadel nadvse sijajno. Udeležba članov je bila ogromna. Vsa poročila starega odbora so bila sprejeta z aplavzom in velikim navdušenjem. Člani nadzorstva so predlagali odboru razrešnico. Tov. centralni tajnik Joško Rozman je pojasnjeval pomen strokovne organizacije in njeno delo, ki jo še čaka v bližnji bodočnosti. V novi odbor so bili izvoljeni z veliko večino: Smolej Tone, Jakob Noč, Franc Noč, Ciril Svetina, Joško Svetina, Matija Pretnar, Albin Kapus, Aleš Bizjak. Nadzorstvo: Bohinc Franc, Tine Markež, Ivan Smolej. Novi odbor nam je porok, da bo delal po načelih, vse za blagor delavstva!

Javornik. Tovariši, sodelavci. Borba za volitve obratnih zaupnikov je končana. Pri volitvah obratnih zaupnikov ste pokazali, da znate ceniti dosežanje delo in ste šli na volišče, čeravno vas nihče ni gonil z različnimi letaki. Pokazali ste, da vam ni všeč to, kar sta naredili nasprotni dve organizaciji, to se pravi, da taki lepaki kot so se jih posluževali, ne spadajo k volivni borbi delavskih zaupnikov. Tovariši, delavci: Hvala vam za zaupanje!

Rudarji

Zagorje. V nedeljo, dne 27. jan. se bo vršil po osmi sv. maši redni članski sestanek v spodnjih prostorih Zad. doma. Dnevni red: Predstojatelj volitve v bratovsko skladnico. Z ozirom na važnost teh volitev je dolžnost članov, da se sestanka vsi udeležijo. Povabite tudi nam naklonjene tovariše. Pride tudi zastopnik iz Ljubljane, ker bo vršil istega dne popoldne sestanek mlad. zveze na Izlakah. Po našem glasilu bo vsak informiran, da ne bo potem izgovorov, da kdo ni bil o tem obveščen. Poskrbljeno bo tudi, da bo dvorana zakurjena.

Lesno delavstvo

Rimske Toplice. Prvo nedeljo v novem letu smo imeli redni članski sestanek. Tega sestanka se je udeležil kot govornik tov. Kranjc iz Celja. V lepem govoru nam je tov. Kranjc poudaril, da je rešitev delavstva le v skupnosti, ki se najbolj odraža v strokovni organizaciji. Delavcu pa je treba tudi ljubezni do svojih sotovarišev, ker le tako, ako se bomo med seboj razumeli, bomo močni in se bomo mogli uspešno boriti proti krivicam, ki nam jih dela kapitalizem.

Razmere v naši tovarni so izredno težke. Poleg drugih težav imamo še to, da se nas stalno denuncira in se nam, kjerkoli je to mogoče, škoduje. Vseh težav in krivic, ki se nam delajo se bomo rešili edino na ta način, da bomo strokovno organizirani. Le tako bomo mogli vse one, ki nam de-

lajo krivico, primerno poučiti, da smo tu, da smo ljudje in da so časi suženjstva minuli. Zato pa tovariši, držimo strokovno organizacijo in se redno udeležujmo naših mesečnih sestankov, ki so velikega pomena za nas vse. Zato vsako prvo nedeljo v mesecu vsi na sestanek.

Tekstilno delavstvo

Vabilo

na občni zbor »Strokovne skupine delavstva in nameščenstva JSZ v Kranju«, ki se vrši v nedeljo, dne 10. februarja 1935, ob 9 dopoldne v dvorani Ljudskega doma v Kranju. — Dnevni red: 1. Citanje zapisnika ustanovnega občnega zbora, 2. a) poročilo predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) gospodarja; 3. poročilo revizorjev; 4. poročilo zveznega zastopnika; 5. volitve novega odbora; 6. slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Smartno pri Kranju. V nedeljo, dne 13. t. m. smo imeli v Smartnem sestanek za okoliško delavstvo. Sestanek je priredila naša skupina v Kranju, kjer se delavstvo vedno bolj dramatično iz zasplosti in se vedno bolj živo zaveda nujnosti strokovne organizacije. Zlasti odkar je začela delati v Kranju skupina JSZ, raste delavska zavest. Na sestanku je poročal tov. Langus iz Ljubljane o važnosti obratnih zaupnikov, njihovih nalogah in o uspehih, ki jih morejo doseči le ob naslonu na strokovno organizacijo. Kranjsko skupino je zastopal tovariš Pestotnik, ki nam je povedal o razmerah v Kranjskih tovarnah s posebnim ozirom na volitve obratnih zaupnikov. Na sestanku smo pa pogrešali še marsikaterega delavca iz Smartnega, Stražišča in okolice. Delavstvo, ki se ne zanima za svoje pravice, ki čaka, da se zanj borijo drugi, je najboljša opora kapitalizmu.

Oblačilno delavstvo

Škofja Loka. V nedeljo, 21. t. m., je imela tukajšnja oblačilna skupina svoj redni občni zbor. Občni zbor se je odlikoval zlasti po dveh dejstvih: Udeležba članov je bila skoraj 100%, občnega zbora se je udeležil tudi č. g. dekan Mrak, č. g. župnik Podbevšek in naš duhovni vodja g. Demšar. JSZ je zastopal tov. Marinček.

Poročila odbornikov so bila brez izjeme zelo skrbno in po resnici sestavljena. Navzoče članstvo jih je soglasno odobrilo. Tovariš predstojatelj je v svojem govoru podal za bodoče delo zelo tehtne smernice: Delavstvo se mora zavediti, da je le v skupnosti njegova moč, tako v obratih, kakor tudi izven obratov. Za bodoče bo ta skupnost še bolj potrebna. Kajti gotovo je, da skuša kapital in bo še bolj skušal reševati krizo na račun delavstva. Delavstvo se mora tudi tega zavedati, da ne bo reševal nje-

govega lastnega vprašanja nihče drugi, kakor ono samo. Vsak drugi ga bo, kakor dosedaj, le v njegovo škodo. Tudi zato je potrebna skupnost.

K besedi se je oglasil tudi duhovni vodja g. Demšar, ki je poudaril zlasti potrebo po kulturnem dvigu. V tem pogledu ima delavstvo zelo težke naloge, vendar pa jih je članstvo tukajšnje skupine naravnost sijajno reševalo v preteklem letu. Želi, da bi šlo po tej poti tudi v bodočem letu.

G. župnik Podbevšek je poudaril, da je boj za boljši delavski položaj popolnoma upravičen. Pravičnost pa zahteva tudi, da delavstvo napram podjetju vrši vestno svojo dolžnost.

Sivolasi starološki dekan, znan prijatelj delavstva, g. Mrak, se je v prvi vrsti zahvalil za pozdrav, želel delavstvu obilnega blagoslova in obljubil, da mu bo tudi on pomagal po svojih močeh.

Končno je pozdravil občni zbor v imenu JSZ tov. Marinček in dodal še nekaj načelnih misli.

Občni zbor je bil ves čas na višku in dokazal, da je članstvo naše skupine zavedno in vedno bolj kos svojim težkim nalogam.

Pri volitvah je bilo izvoljeno to-le vodstvo: Odborniki: Valentin Sever, Janko Šink, Alojzij Potočnik, Jakob Pintar, Miha Škrlič, Alojzij Malovrh. Namestniki: Janez Pirc, Karl Jenko, Nežka Guzelj. Nadzorni odbor: Janez Ramovž, Franc Dolinar, Marija Gostiša.

Celjsko okrožje

Celje. Nedelja 27. I. 1935 je zadnja v mesecu, zato se vrši redni sestanek članstva in prijateljev v društvenih prostorih. Pridite vsi!

Nameščenci

Na Svečnico, dne 2. februarja t. l. se bo vršil redni letni občni zbor »Strokovne zveze privatnih in trgovskih nameščencev Jugoslavije« v prostorih JSZ na Miklošičevi cesti 22/I ob 9 dopoldne. Vse tovariše nameščence že danes opozarjamo na ta važen zbor!

Strokovni tečaj v Trziču

V nedeljo, dne 20. januarja se je vršil že tretji tečaj, ki ga prireja strokovna skupina delavstva JSZ v Trziču. Tudi tokrat je bila udeležba zadovoljiva. Predaval je tov. Rozman o temi: Pomen in naloge organizacijskih in obratnih zaupnikov. V prvem referatu je predavatelj razložil, kolike važnosti so za strok. organizacijo dobri organizacijski zaupniki. Čim bolj je namreč v skupini delo razdeljeno in čim več jih dela, tem večji so potem tudi uspehi. Z ozirom na predstojajoče volitve obratnih zaupnikov je bil važen in izredno poučen drugi referat o obratnih zaupnikih. Tudi tu je predavatelj pokazal in točno risal, kakšen mora biti obratni zaupnik, da bo mogel uspešno delati za delavske interese. Živahna debata je pokazala, da se tako fantje kot dekleta živo zanimajo za te probleme. Prepričani smo, da si bomo s temi tečaji vzgojili kader dobrih in delavnih tako organizacijskih kot obratnih zaupnikov. Ako to samo delno dosežemo, smo s tečajem dosegli popoln uspeh.

Trzič. V nedeljo, dne 27. januarja se bo tečaj nadaljeval in sicer bo predaval tov. tajnik Lombardo o temi: Delavska skupnost. Vse tečajnike vabimo, da se tečaja zanesljivo udeležijo in povabijo s seboj tudi druge tovariše.

Revizija rudarskih koncesij

Minister za gozdove in rudnike je dal nalog, da se imajo še ta mesec revidirati vse rudarske koncesije. Vsi, ki se niso ravnali po določilih rudarskega zakona bodo koncesijo izgubili. Posebna komisija strokovnjakov bo pregledala poslovanje državnih rudnikov. Ti rudniki ne dajejo danes skoraj nikakih dohodkov. V najkrajšem času se bo vršila v Beogradu širša konferenca, ki bo o vsem tem podrobno razpravljala in naredila potrebne sklepe za dvig tako državne, kot privatne rudarske industrije. Ako bo potrebno se bo izpremenil sedanji rudarski zakon.

Konferenca se bo bavila tudi s sanacijskim vprašanjem bratovskih skladnic. Po potrebi se bo izdal nov pravilnik za bratovske skladnice.

Neposredni davki in delavstvo

I.

Zadnja leta smo dobili več novih davkov na delavske mezde. Ti davki so:

a) 1% obdavčenje delavskih in nameščenskih mezd po čl. 16, lit. 4 finančnega zakona za leto 1934/35.

b) Obdavčenje po § 37 zakona o samoupravnih cestah od 13. maja 1929 (kuluk).

c) Nekatera samoupravna obdavčenja, med katerimi je najvažnejši prispevek za bednostni sklad Dravske banovine, vpeljan v budžetih za leti 1933/34 in 1934/35.

Od zgornjih davkov se kuluk v Dravski banovini zadnja leta ne izvaja več, v ostalih delih države pa se ta davek še pobira.

Vsi ti novi davki se od smernic, po katerih naj bi bile obdavčene delavske mezde glasom zakona o neposrednih davkih, zelo oddaljujejo. To in pa način, kako rešujejo davčne oblasti pritožbe proti izvajanju teh zakonov, ki gredo še preko besedila zakonov samih, vzbujajo med delavstvom zavest, da je z neposrednimi davki nesorazmerno obremenjeno.

Delavske zbornice so zatrpale s protesti proti novejši obdavčitvi delavstva. To je dalo Upravnemu odboru Delavske zbornice povod, da je tajniku naročil, naj to vprašanje prouči in poda o tem poročilo. Upravni odbor je bil tembolj mišljenja, da je treba posvečati temu vprašanju največjo pažnjo, ker ogroža previsoko neposredno obdavčenje delavstva izvedbo tako potrebnega zavarovanja delavcev in nameščencev za slučaj onemoglosti, za katero so podani sicer zakoniti pojoji.

II.

Bistvena razlika med smernicami, na katerih sloni na eni strani zakon o neposrednih davkih in onimi, na katerih slone na drugi strani drugi davčni zakoni, bo razvidna najbolje iz naslednjega pregleda:

Znaša v odstotkih zaslužka

Pri mesečnem zaslužku	Uslužb. davek	Doklada po § 16. fin. zak.	Doklada po zak. o samopr. cestah	Davek za bednostni fond Drav. ban.
600	0.95	1.—	1.50	—
720	1.05	1.—	1.30	—
850	1.30	1.—	1.10	1.50
1000	1.95	1.—	0.95	1.50
1200	2.—	1.—	1.20	1.50
1650	2.65	1.—	1.20	1.50
2500	5.—	1.—	1.60	1.50

Odstotek uslužbenskega davka smo ocenili v zgornji tabeli na osnovi skale, po kateri se ta davek odmerja, upoštevaje pri tem rodbino z 2 rodbinskimi člani. Pri takem računanju so manjše napake seveda neizogibne. Celotna slika pa bo tem-

Marksisti proti zakonu o zaščiti delavcev

Radnički strokovni savez (delavska strokovna zveza naših hrvaških tovarišev) ima svoj sedež v Zagrebu in je registriran pri Delavskih zbornicah v Zagrebu in Splitu. Zadnji čas je razširil svoje postojanje tudi na področje novosadske Del. zbornice. Zato je ta savez prosil pri D. Z. v Novem Sadu za registracijo organizacije. Novosadska D. Z. je pa povsem protizakonito odbila registracijo organizacije. Kot razlog navaja, da je predsednik one organizacije R. S. S. učitelj, kar pa ni resnica. Bil je učitelj, sedaj pa je privatni nameščenc. (Kaj neki pravijo k temu naši marksisti, ker je predsed. ljublj. Del. zb. — torej ne le ene organizacije — samoupravni uradnik, torej niti ne privatni nameščenc.) Glavni razlog, da novosadska D. Z. ni registrirala organizacije R. S. S., je, ker je to »organizacija krščanskih delavcev in nameščencev, tako je napisano v odklonilnem odloku, vodstvo novosadske D. Z. pa je marksistično.

Po določilih § 37. zakona o zaščiti delavcev ima D. Z. samo eno pravico pri registraciji strokovnih organizacij, in to je, da pregleda, če so pravila organizacije pravilno vložena in potrjena. Kakor hitro so pravila od ministrstva potrjena, nima nobena D. Z. več pravice, da o teh pravilih izreka svoje mnenje, še manj pa, da sprejem organizacije odkloni. Zakaj so pa lahko registrirane strokovne organizacije krščanskih delavcev in nameščencev v Ljubljani, Zagrebu in Splitu? Ali mar veljajo za Novi Sad drugi zakoni? Novosadski marksisti so potom D. Z., to je delavske

bolj, ker se po tej shemi izračunan efekt raznih davkov precej ujema z iznosi, ki so bili v resnici doseženi. Iz tega pregleda se vidi, da davčna postavka pri uslužbenskem davku pri večjih dohodkih raste, medtem, ko je pri novih davkih za vse vrste dohodkov stalna ali pa celo pada; da se je povečalo obdavčenje delavca z mesečnim zaslužkom 850 Din po naknadnih davkih in samoupravnih dokladah tekom krize za celih 250%, četudi bi se po zakonu o samoupravnih dokladah na take direktne davke ne smele pribijati nikake samoupravne doklade.

Pri takem položaju se je treba vprašati: Kdaj smo bili na pravi poti? Ali takrat, ko se je uzakonil zakon o neposrednih davkih, ali takrat, ko so se uzakonjali in še preko zakona rigorozno izvajali zgoraj navedeni kasnejši zakoni. Tako veliko povečanje neposrednega obdavčenja bi moglo biti le takrat upravičeno, če je bilo delavstvo po zakonu o neposrednih davkih prenizko obdavčeno. Poglejmo, kako je s tem! (Dalje prih.)

Zahtevajmo, da se izvaja delavska socialna zakonodaja. Da se bo ta zahteva uresničila, pa je treba dela in sodelovanja vsega delavstva. To delo se najbolj odraža v tem,

da v vseh obratih postavimo delavske obratne zaupnike!

Le ti so in bodo po naših prizadevanjih najbolj važen gospodarski faktor. Čim več bo dobrih in sposobnih zaupnikov, tem bolj bodo mogli potom sodelovanja strokovnih organizacij svoje sposobnosti uveljaviti za dobro vsega delavstva.

institucije grobo kršili zakon o zaščiti delavstva in to zato, ker jim je njihov strankarski interes višji kot zakon. S tem dejanjem so pa izgubili zase in za vse svoje tovariše v državi moralno pravico sklicevati se na ta zakon, proti kršitvam tega zakona kjerkoli protestirati. Sami sebe so oropali moralne pravice zastopati in braniti delavstvo. Predsednik novosadske D. Z. se je sam izjavil, da bo razbil krščansko delavsko organizacijo, magari kakorkoli. Kdor govori in celo dela tako, ne sme biti na čelu katerekoli delavske institucije.

Radnički strokovni savez se je pritožil na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Prepričani smo, da je v državi še toliko spoštovanja pred zakonom, da bo R. S. S. prišel do svojih pravic.

Ta groba kršitev zakona in globoko žaljenje verskega čuta pa ni samo zadeva Zagreba in Novoga Sada, ampak tudi naša zadeva. Naša organizacija se je že pismeno obrnila na centralnega tajnika D. Z. v Belgradu dr. Topalovića. Ne glede na uspeh pritožbe R. S. S. na ministrstvo in ne glede na uspeh naše intervencije moramo to javno pribiti zaradi kršenja delavske varstvene noga zakona od delavske institucije, pa tudi zato, da vsi naši tovariši vedo, kam veje veter, da spoznajo delavsko »solidarnost« in da v vsem delovanju uravnajo svojo smer po dejanjih in po besedah marksistov.

Jasna beseda finančnega ministra

Na seji upravnega sveta Narodne banke je dne 18. januarja t. l. je imel finančni minister dr. Stojadinović velik govor. V tem govoru je priznal, da je naše gospodarstvo bolno in da so ga dosedaj reševali napačno. Krizo je mogoče rešiti le, če vsi sodelujejo. Toda krize ni mogoče rešiti s tem, če bi znižali vrednost dinarja ali pa če bi se zatekali k inflaciji. To bi koristilo sicer dolžnikom, toda prizadela bi nameščence, delavce in varčevalce. Inflacija bi pomenila pomoč enemu sloju na račun drugega. Inflacija ne bi torej pomenila ozdravljenja narodnega gospodarstva.

Napačno je tudi, da imamo dve borzi — uradno in črno. Uradna borza notira tečaj dinarja v Curihu 9.12 švicarskih frankov za 100 Din, dejansko jih je pa le 7 frankov. To je nekaj gospodarski lesk, da se je mogla vzdržati zlata podlaga, so bili potrebni v svrhu zastave zlata začasni tako zvani revolving-krediti. Ti znašajo že 314 milijonov frankov, za katere je treba plačevati 3½% obresti, kar znese na leto ca 11 milijonov frankov.

Minister je že in bo še izdal stroge ukrepe:

1. Da se ti revolving-krediti čimprej vrnejo;
2. Za prihranjene obresti od teh kreditov se zniža v državi obrestna mera pri Narodni banki na 5%;
3. Da ostane zlato doma.

Darujte za spomenik blagopok. viteškemu kralju Aleksandru I. Ujedinitelju

Nabiralna akcija za spomenik je v polnem razmahu. Pisarna odbora je razposlala veliko število pozivov na razne ustanove, posameznike itd. za prispevke. Slehernik lahko daruje vsotico.

Potrebne informacije se dobe v pisarni podpisanega odbora, ki se nahaja v palači Trboveljske premogokopne družbe (Gledališka ulica 3), IV. nadstropje, tel. 39-55.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Odbor za postavitve spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Ujedinitelju.

To in ono

Zagorje. Pri nas obstoja »Društvo za varstvo otrok« z namenom, preskrbeti najpotrebnejšim obuvalo za zimo. Občina je v letu 1934 v ta namen stavila v proračun 4000 Din. Predsednik društva se je v navedenem letu ponovno zglasil pri blagajniku občine v svrhu izplačila zneska. Zavrnilo se ga je z motivacijo, da ni potrebnega denarja.

Na zadnji občinski seji je pa poročal blagajnik občine, da »Društvo za varstvo otrok« ne prejme denarja, ker je rok za izplačilo tega zneska zamudilo.

Nikakor ne moremo razumeti takega postopanja, da se znesek, ki je namenjen za najpotrebnejše, ne bi izplačal.

Prosimo pojasnila!

Jesenice. V nedeljo, dne 19. januarja t. l. je poročil naš zvesti tovariš Skomavec Anton, stanujoč v Mojstrani št. 4, z gđ. Peternel Marico na Breznici. Čestitamo!

Hrastnik. Tukaj pri nas so »plavi« malo rogovili. Sedaj so odžagali pravovernega g. Režeka kot tajnika, kakor tudi predsednika Gričerja in »Jagra« iz steklarne. Od prejšnjih je ostal bivši komunistični podžupan Podstudenšek. Kar veter prinese tudi odnese. Narodna društva so sklenila pristopiti k narodni odbrani, da bo močnejša. Pravijo, da dobijo orožje. Bog ve proti komu? Menda je to le tolažba obupancev.

Rudar:

Kdo ima prav?

V št. 6. l. I. »Brazde«, glasilo absolventov kmetijskih šol, sem našel članek »Zadružništvo«. Tu člankar zelo objektivno brez olepšavanja pojasnjuje, kaj je zadružništvo. Ni mi mogoče citirati vseh važnih odstavkov, ki so v tem članku navedeni. Hočem namreč povedati zakaj je v našem zadružništvu tista senčna stran, katero navaja člankar, n. pr. »Kot rečeno, temeljijo vse današnje zadruge na gospodarski, kapitalistično-pridobitni podlagi. Ločijo se od drugih gospodarskih združenj le po tem, da število udeležencev ni omejeno (vsaj navidezno ne). Opraviti ima današnje zadružništvo le z denarjem, oziroma z gospodarskim dobičkom; idej, načel in čuvstev »moderno« zadružništvo ne pozna in ne upošteva.«

Potem člankar opisuje delo prvih zadrugarjev, nakar sledi odstavek:

»Veliko zaslug za razširjenje zadružnega gibanja so si pridobili tkzv. »krščanski socialisti«, ki so hoteli doseči, da se krščansko naziranje dejansko uvede v vsej produkciji in trgovini, kjer naj se vlada po načelu pravičnosti. Mesto konkurence, ki je po njihovem glavni izvor vsega gospodarskega in socialnega zla, naj stopi zadružna celota, ki naj skrbi za koristno razdelitev dela in pravično razdelitev dobička. Za dosego teh ciljev se jim je zdelo zadružništvo posebno prikladno sredstvo. Zadruge naj uvedejo produkcijo tako, da se bo vse izdelovanje vršilo skupno in se skupni dobiček primerno razdeljeval.«

Tako »Brazda«.

Zdaj pa še pogledimo kako se vzgajajo bodoči zadrugarji. Vsako leto je v Ljubljani zadružni tečaj tkzv. zadružna šola. Tam dobijo fantje potrebno znanje, predvsem v knjigovodstvu. Največ tečajnikov pošiljajo ali priporočijo zadruge, ki so včlanjene v Zadružni zvezi v Ljubljani. Ti tečajniki po večini stanujejo v hiši Gospodarske zveze, kjer imajo tudi večerna predavanja. Med drugimi predavatelji, predava tudi nač. ravnatelj Z. Z. g. Gabrovšek. Tako je predaval tudi 7. dec. In, kaj menite, kaj je smatral g. Gabrovšek za najbolj važno? Napadal je krščanske socialiste. Po svoji navadi jih je, ali bolje, nas je obsodil kot protikrščanske. Ko mu je neki fant rekel, da je p. dr. Angelik Tominec prevedel *Rerum novarum* in mu dal naslov »Osnovna načela kršč. socializma« se je g. Gabrovšek zelo žaljivo izražal in to pred preprostimi fanti iz cele Slovenije.

Kdo ima prav? Ali člankar v »Brazdi« ali načelstveni ravnatelj Zadružne zveze g. Gabrovšek.

Naloga krščanskih socialistov, pri nas Jugoslovanske strokovne zveze, h kateri pripadajo krščanski socialisti je, boriti se za bedne in zatirane delavce, ter jim pomagati do boljših, človeka dostojnih razmer. Z eno besedo: žrtvovati se za sočloveka predvsem za šibkejšega in vzgojiti tega trpina v to, da se bo znal boriti in žrtvovati za celoto in ne zase. Torej vse delo in vzgoja gre za istim ciljem. Človeka pripraviti za skupnost, združenost za medsebojno pomoč.

Kaj pa zahteva zadružništvo? Ali ne ljudi, ki se žrtvujejo in ne zase, ampak za celoto. Zato ima prav člankar »Brazde« meneč: »Veliko zaslug za razširjenje zadružnega gibanja so si pridobili tkzv. kršč. socialisti.« Da, mirno lahko trdim, kdor je dober strokovničar, more biti dober zadrugar.

Toda zadružne zavesti ne potrebuje samo delavec, ampak tudi kmet. Saj je v silnem nesorazmerju njegov pridelek z industrijskimi izdelki. Toda niti delavec niti kmet si ne bosta temeljito opomogla z zadružništvom, dokler v njih ne bo prave zadružne vzgoje. Saj so resnične besede v prej navedenem članku: »Kot rečeno temeljijo vse današnje zadruge na gospodarski kapitalistično-pridobitni podlagi.« Ta stavek je resničen. In to tudi ni čudno z ozirom na sedanjo vzgojo zadrugarjev.

Kam je zašlo zadružništvo od Krekovih smernic? In to po zaslugi tistih, ki so raje napadali one, ki ne trobijo v njihov rog, kot pa da bi delali za idejo pravega zadružništva.

Imam priliko spoznavati ljudi v koliko so zrela za zadružno idejo in zadružno delo. Ne mislim pa toliko sposobnost kot voljo za žrtve, ki jih zahteva pravo zadružništvo. So ljudje, o katerih je videz, da so za vse dobro vneti, a ko jih vabiš k zadružnemu delu reko: »Ali misliš da sem neumen, da bom zastoj delal in še morda gor plačal.«

Treba bo pač še temeljiteje zadružne vzgoje, katero pa žal naš mali človek ne bo dobil tam, kjer je pričakoval.

Zato pa tovariši, krščanski socialisti, na delo! Preozke so za nas meje našega gibanja v strokovnem pokretu, pojdemo dalje na zadružno polje. Saj se to tako lepo sklada z našimi načeli. Mi kršč. socialisti smo podedovali Krekovo dediščino, kot strokovničarji in smo po Krekovi vzgoji najbližji zadružni ideji. Zato ima člankar v »Brazdi« prav. Nekateri sedanji zadrugarji pa so precej daleč od stvarnega pogleda. Zakaj? O tem pa drugič.

trebnimi deli iz sredstev fonda za javna dela. Uprava občine naj se obrne na naslov s primerno vlogo, v kateri naj se bankski upravi pojasni beda in siromaštvo teh podatkovni namreč sledi, da je Trbovlje šteti med najbolj pasivne kraje v banovini.

Sedaj v zimskem času obratuje rudnik po 18 dni na mesec. V prostih dneh praznujejo pa vedno le največji siromaki, to so oni z gospodarsko dnino. Pravilna razdelitev šihov se namreč ne izvaja.

Takse za inozemske delavce

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je reorganizirala takse, ki se plačujejo za posamezne panoge obrti. Med drugimi je zvišala takso za inozemce od sedaj minimalne 25 Din (ravnatelj, vodilne uradnike, obratovodje in prokuriste) na 1000 Din; za ostale nameščence pa 500 Din. Prav je tako. Kdor hoče imeti tuje delavce, naj bo temu primerno tudi obdavčen.

Razno

»Boj« ustanavlja strokovno sekcijo rudarjev. Rudarji ne vedo, kako bo to izpadlo, in čakajo odločitve. Članstvo tukajšnje skupine je po večini mnjenja, da ostane organizacija »Boja« nepolitična, boreč se za pravico in poštenje, kakor so govorniki vedno poudarjali. Vidi pa se, da se vsedajo ravno isti v politični voz, pri katerem znajo odpasti kolesa, t. j. članstvo.

Podobnik Vinko

Tržaška cesta št. 16
premog, drva, koks. — Telefon št. 33-13

Predlog SUZORA zavrnjen

Kakor smo poročali že v naši zadnji številki, je SUZOR sklenil, da naj se odpravijo vse tri nameščenske bolniške blagajne in ustanove nove pod okriljem SUZOR-a. Z ozirom na to se je vršila v Beogradu konferenca vseh prizadetih bolniških blagajni, to je TBPĐ, Ljubljana, Merkur, Zagreb in Trgovačka omladina, Beograd. Na tem sestanku so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, naj se sklep SUZOR-a odkloni in zasliši vse prizadete bolniške blagajne, predno se namerava kaj skleniti. To resolucijo so predložili min. dr. Marušiču, ki je odgovoril, da sklepa SUZOR-a ne bo podpisal. Vsa taka vprašanja se morajo reševati sporazumno s prizadetimi bolniškimi blagajnami.

Mladina poroča

Laško. V nedeljo, 15. t. m. smo imeli v Laškem sestank Mladinske zveze. Kot zastopnik JSZ je podal poročilo tov. Uster iz Zagorja. Razložil je pomen in ustroj Mladinske zveze ter poudarjal, da je ta ustanovitev za nas velike važnosti. Mladina se bo lahko usposobljala za samostojen nastop in za bodoče delo. Tovarš je tudi povedal, da v Zagorju že lepo napredujejo.

Tov. Lešnik je mladim pokazal nekaj smernic za bodoče delo ter jih bodril, naj se ne strajajo nobenih ovir.

Oglasili so se še drugi tovariši, zlasti oni iz Rečice ter omenjali začetne težkoče, ki pa se bodo z dobro voljo odpravile.

Odbor si je Laška skupina izvolila že decembra.

Laško. Dne 6. jan. je skupina Mlad. zveze v Laškem priredila igro »Sanjex«. Rečiška skupina pa je nastopila s tamburaškim zborom. Igralci so povoljno rešili svojo nalogo. Tudi udeležba je bila precejšnja. Režiral je tovariš Sušič.

Potrebno ko vsakdanji kruh

Kaj je tako potrebno?... Zavarovanje... V sedanjih težavnih časih revež ne dobi denarja. V veliki stiski je zlasti takrat, ko potrka smrt pri hiši in pobere katerega člana družine. Koliko je takrat izdatkov! In kako malo je virov, ki bi nudili denar za kritje raznih stroškov. Kaj storiti? Zavarovati se! »Karitas« nudi svojem zavarovancu v slučaju njegove smrti veliko pomoč... Zavarujte se! In zavarujte tudi vaše domače, sorodnike itd. Pritrčajte si mesečno 5 ali 10 ali 15 Din. Sami boste rešeni velike brige in rešeni bodo tudi vaši domači. Zavarovalnica ne stavlja skoraj nobenih pogojev. Zdravi morate biti in ob pristopu plačati 10 Din. To je vse. Kakor hitro plačate prvo mesečno premijo, postane zavarovanje pravomočno in zavarovalnica bi izplačala vso zavarovalnino, četudi bi takoj umrli. Ali ni to velika ugodnost? Le pri osebah, ki so se dale zavarovati v starosti od 60 let dalje, je enoletni starostni čakalni rok. A denar tudi pri teh ne gre v izgubo; kajti če zavarovane umrje v prvi polovici čakalnega roka, zavarovalnica vrne vse vplačane premije, če pa umrje v drugi polovici, izplača polovico zavarovane vsote... Zglasite se takoj pri krajevnemu zastopniku Francu Prelogu v Celju, Za Kresijo 5, ali pri tajništvu Jugoslovanske strokovne zveze — vsako nedeljo od 9 do 12.

Pozor kolesarji!

Dvokolesa Vam emajlira v ognju — tovarniška izdelava in po najnižjih cenah

Joško Hrovat

sedlar in ličar

Ljubljana, Sv. Petra cesta 85.

Urejuje in za uredništvo odgovarja: Peter Lombardo. — Za Jugoslovansko tiskarno: K. Čeč. — Izdaja za konzorcij »Delavske Pravice«; S. Žumer.

Siromaštvo in brezposelnost v Trbovljah

Obupno stanje, v katerem se nahaja velik del trboveljskih občanov, je napolnil občinsko upravo, da je sklicala skupno posvetovanje vseh tukajšnjih organizacij za dan 18. t. m., ki se je vršilo v občinski posvetovalnici. Temu vabilu sta se odzvali tudi strokovni organizaciji JSZ in ZRJ. Narodna strokovna pa je udeležbo odklonila.

Predsednik občine g. Klenovšek in soc. referent g. Korimšek sta podala statistično poročilo o brezposelnosti in revščini trboveljskih rudarjev. Občina ima 958 brezposelnih, od teh 41 družinskih očetov, katerim daje dnevno 2.50 Din in družinski članom 1.50 Din podpore. Ako bi občina pri javnih delih zaposlila vse delazmožne brezposelne in jim dnevno plačala 24 Din, bi rabila letno 1,045,520 Din. Družinskih očetov, ki so delno zaposleni pri rudniku in ostalih podjetjih, je 750 in so vsi potrebni podpore, otrok imajo 2431. Od teh jih 1143 dobi nekaj malega hrane v ljudski kuhinji. V sedanjem zimskem času je uprava bila primorana otvoriti tudi kuhinjo za brezposelne, katerih je trenutno na delni hrani 98 moških in 37 žensk. Mladinsko kuhinjo vzdržuje z dotacijo banske uprave. V letu 1934 je votala 237.200 Din, kar je v primeri z vsoto nad pol milijona Din, ki jo je naše prebivalstvo vplačalo v bednostni fond, zelo malo. Občina rabi za vzdrževanje obeh kuhinj pri sedanjem stanju 505.350 Din letno, a kje te dobiti.

Navzoči zastopniki so na ta poročila sklenili, da se zaprosi banksko upravo:

Znesek od tukajšnjih davkoplačevalcev v bednostni fond naj se občini vrne v celoti, da ji bo tako vsaj delno mogoče ublažiti to strašno bedo, ki vlada v trboveljskem revirju. Bankska uprava naj prične v občini z večjimi po-